

SPIŠSKÝ PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I apríl 2013

Mestské výbory
– sídlisko Tarča
...

čítajte na strane 1–2

Pavol Kusnyér ostal
celý život verný
hodinám ...

čítajte na strane 2

Kapela The Colt
bude koncertovať
v New Yorku ...

čítajte na strane 5

HC OSY dobadali
všetky svoje
súperky...

čítajte na strane 8

Právomoci samosprávneho kraja - zdravotníctvo

Kedysi najlepšia nemocnica v celom Košickom kraji sa stáva centrom biznisu. Aj jej prípad ukazuje, ako sa v zdravotníctve na Slovensku hľadajú stále nové spôsoby financovania.

Po vzniku samosprávnych krajov sa podstatná časť nemocníc dostala do ich správy. Všetci verili, že toto je tá správna cesta.

Ešte predtým, než si povieme, kam táto cesta dovedla spišskonovoveskú nemocnicu, pripomeť si jej príbeh. Stávali ju desať rokov. Dokončená bola

v roku 1985. Jej prvým riaditeľom sa stal doktor Andrej Karniš. Dnes spomína: „Keď sme zahájili prevádzku, nemocnica mala 1 260 zamestnancov, dnes v nej pracuje len 524 ľudí.“ Takto vyzerá suchá rekapitulácia 28 rokov existencie nemocnice v číslach.

Bližšie sa voľby do samosprávnych kra-

jev. Novozvolení poslanci budú mať šancu bojovať za svoje mesto a aj jeho zdravotnícke zariadenia. A naša „Nemocnica na kraji mesta“ si ich záujem určite zaslúži. Určite si uvedomujú, že dostupná a kvalitná zdravotná starostlivosť o občanov je absolútnou základnou potrebou. Nikto od nich nebude požadovať najlepšiu nemocnicu na Slovensku, ale Novovešťania si určite zaslúžia väčší komfort, než im ho v súčasnosti nemocnica poskytuje. Veľa bude záležat

na snahe zvolených zástupcov ľudí, aby presadili potreby obyvateľov mesta, ale aj celej spádovej oblasti nemocnice.

Bolo by nezodpovedné sľubovať nespĺniteľné. Vážne zmeny nenastanú švihom čarovného prútika. Ale vrátiť to dobré, čo nemocnica v minulosti ponúkala a dnes sa to akosi stráca, sa dá. Nemocnica má ešte stále dobré meno, a nie je nutné vykresľovať jej obraz v čiernych farbách, ale mnohí pacienti hovoria o jej stagnácii. Necítia jej napredovanie, skôr opačný trend. A ten je bezpodmienečne nutné zastaviť. Prestať hazardovať s jej dobrým menom. V prvom rade bude potrebné zastaviť trend rušenia niektorých pracovísk. Nemocnica má na to, aby zamestnancov prijímala. Zároveň, aby poskytovala viac a kvalitnejšie služby našim pacientom. Nemusí k nej viesť 4-prúdová diaľnica, ale človek v nej musí cítiť, že personálu na ňom záleží. Lekári a ostatný zdravotnícky personál musí mať vytvorené podmienky na to, aby mohli pacientom pomáhať tak, ako si to v 21. storočí zaslúžia. Zabezpečenie tohoto budú Novovešťania od svojich poslancov v Košickom samosprávnom kraji očakávať. Pretože doteraz tento pocit nemajú. A dôveru voči poslancom určite nezvýšilo ani ich hlasovanie za jej privatizáciu.

Bude to chcieť odvahu a vytrvalosť. Hovoriť o týchto témach na správnych miestach so správnymi ľuďmi. Žiadať to od súčasného vlastníka nemocnice, ktorým je súkromná spoločnosť Svet zdravia.

Práve od jej zástupcov musia poslanci samosprávneho kraja požadovať kroky, ktoré posunú nemocnicu dopredu, smerom ku kvalite. Je jasné, že to nebude jednoduché, ale: „Kto sa bojí, nech nejde do lesa.“ A my ľudia, ktorí sa v lese, či skôr v džungli rôznych záujmových skupín nestratia. **-sim-**

Editoriál

Najbláznivejší mesiac v roku už máme pomaly za sebou. Nezostal svojej povesti nič dlhý. Zažili sme mrazivé noci, sneženie, dážď ale aj slnko a teploty zaváhajúce letom. V Slovenskom raji spadlo niekoľko lavín, deravé cesty začali ohrozovať vodičov a cestári začali s ich opravami. Z teplých krajín sa vrátili bociany a v korunách stromov (ktorých ešte máme našťastie dostatok) sa stále intenzívnejšie ozýva štebot vtáčích prírastkov. Veriaci si dôstojne pripomenuli zmŕtvychvstanie Ježiša Krista a vo finále súťaže krásy mala svoju reprezentantku aj Spišská Nová Ves. Opäť sa raz ukázalo, že krásne je nielen naše mesto, ale aj ľudia, ktorí v ňom žijú. Vodiči prezývajú autá a novovešťania menia šatníky. Zmizol biely sneh a odhalil niekoľko čiernych skládok a z oddychnutej zeme začali opatrne vykúkať prvé kvietky. A potom v meste stretnete priateľa, či známeho, ktorého ste pár týždňov nevideli a opýtate sa ho: Čo máš nového? Najčastejšou odpoveďou býva: Nič, všetko po starom.

Je to trochu zvláštne, že občas nevnímame zmeny vo svojom okolí a občas ani vo svojom živote. Chce to trochu viac pozornosti a záujmu o život okolo nás. Trochu viac starostlivosti o svojich najbližších. Pasívne konštatovanie, že sme nezažili nič nového, nám nesvedčí. Neuzatvárajme sa do vlastných svetov, ten jeden, ktorý máme spoločný, predsa prináša dennodenne niečo nového. A tak: otvorme oči, nastražme uši, nadýchnime sa jarného vzduchu a odomknime naše srdcia.

Mestské výbory - TARČA

Byť patriotom znamená dobre poznať svoje mesto a mať ho úprimne rád. Nepochybujem, že väčšina z vás, naši čitatelia, to v sebe máte. V tomto novom seriáli sa pozrieme na Spišskú Novú Ves ako na skladačku jeho jednotlivých mestských častí.

Pesimisti a skeptici zvyknú hovoriť, že nikdy nie je tak zle, aby nemohlo byť horšie. S takými myšlienkami sa ale ja nechcem stotožniť. Napokon, ani nie je dôvod. Ja tvrdím, že nikdy nie je tak dobre, aby nemohlo byť ešte lepšie. Aj na život na Tarči sa dá pozrieť z rôznych uhlov. Večné frflanie na všetko je kontraproduktívne. Pokúsime sa preto nájsť to, čo je dobré, resp. to, čo by mohlo byť ešte lepšie.

Tarča je prvým a tak aj nastejším klasickým sídliskom v Spišskej Novej Vsi. Má to svoje výhody aj nevýhody. Tarčania tak majú dôvod na spokojnosť i občasnú nespokojnosť. Aby sa ich sídlisko stalo krajším a lepšie vybaveným je tak trochu aj v rukách jeho obyvateľov. A pomôcť im môže Mestský výbor.

Keďže som väčšinu života prežil na Tarči, som rád, že dnes môžem byť pokračovanie na str. 2

Po zime treba mesto upratať

Po dlhocižnej zime sa v našom meste začali objavovať čierne skládky s odpadom. V týchto dňoch upratujú čaty pracovníkov bordel, ktorý sa ukázal, keď sa sneh roztopil. Neporiadok majú na rováši neporiadni Novovešťania.

Aj vy ste si všimli zápachajúce kopy odpadkov na sídliskách? Našťastie je tu jarné upratovanie. Keď sa chcete zbaviť starých nepotrebných vecí, môžete ich hodiť do veľko objemových kontajnerov pred vašimi domami, či bytmi. Po meste sú rozmiestnené od 2. do 28. apríla. Do týchto kontajnerov nepatrí zemina, akumulátory, žiarivky, monitory, televízory, olej, či stavebný odpad. Hrozí za to pokuta. Stavebný odpad ste povinní odviezť do Zberného dvora, na ulici Sadová. Pracovníci

sú vám tam k dispozícii od utorka do piatku, od deviatej ráno do piatej večer. Stačí sa preukázať občianskym preukazom. **-sim-**

pokračovanie zo str. 1

podpredsedom mestského výboru na tomto sídlisku. Túto prácu považujem za ten najlepší spôsob ako zaviesť demokraciu do reálneho života. Je to priestor pre každého z obyvateľov tejto časti mesta, kde môže nahlas pochváliť, kritizovať a hlavne prichádzať s nápadmi, ako urobiť život a prostredie, v ktorom žije, krajším a lepším.

Mestský výbor Tarča sa stretáva raz mesačne. Jeho členovia na stretnutí hľadajú možnosti ako vyhovieť požiadavkám ľudí zo sídliska, s ktorými sa na nich obrátili. Asi najčastejšie sa v poslednej dobe hovorí o problémoch s parkovaním. Podarilo sa vybudovať parkovisko na Brezovej ulici. Tohto roku by sme radi, s pomocou mestského úradu, vybudovali parkovisko aj na Javorovej a Topoľovej ulici.

Pozorne sledujeme a ak je potrebné, tak aj pripomienkujeme údržbu zelene. Kosenie trávy, orez stromov, výsadbu novej zelene. Dbáme aj na to aby sa dalo bezpečne chodiť po chodníkoch, aby sme sa nemuseli krčiť popod stroje keď ideme po chodníku. Tarčania

určite vedieť, o čom hovorím. Samostatnou kapitolou v živote tohoto sídliska je objekt nákupného strediska. Je zároveň aj dobrou ukážkou, že mestský výbor má svoju silu, ktorú mu dodávajú obyvatelia tejto časti Spišskej Novej Vsi. Družba - kedysi pýcha sídliska (koľko svatieb, stužkových atď. sa v ňom konalo). V posledných rokoch miesto, kde ľudia chodia s obavou. Nie z vysokých cien, ale zo strachu o vlastnú bezpečnosť. Po rokoch, keď z neho

jeho majitelia iba ťažili, sa aj vďaka MsV pomaly opravuje. Niektorí hovoria, že MsV nemôže nič, nemá žiadne možnosti zakročiť. Tento prípad dokazuje, že opak je pravdou. Na základe podnetov z MsV, som sa stretol so zástupcami majiteľa a upozornil som ich, že ak sa nebude budova rekonštruovať, MsV požiadala mesto o vydanie zákazu prevádzkovať obchodné centrum z dôvodu ohrozenia návštevníkov. Ako vidno padlo to na úrodnú pôdu a budova sa začala pomaly rekonštruovať.

Nie, mestské výbory nemajú kúzelnú paličku ani bezodný mešec peňazí. Ale majú silu občanov. Som rád, že na spoločných stretnutiach mestského výboru a obyvateľov Tarče sa raz ročne stretne aj viac než 200 ľudí. Je to dôkazom toho, že obyvateľom tohoto sídliska na mieste, kde žijú, záleží.

Ak vás pri čítaní tohoto článku napadlo, že aj vy máte nejaké nápady, alebo upozornenia pre členov Mestského výboru Tarča, dajte nám vedieť. Napríklad na moju mailovú adresu: javorsky.rasto@gmail.com.

Rast'o Javorský

ZNÁMI NEZNÁMI NOVOVEŠŤANIA

Pavol Kusnyér ostal celý život verný hodinám...

Hodinár Pavol Kusnyér sa venuje hodinárstvu 60 rokov. Keďže je široko ďaleko jediný hodinár, v meste ho pozná prakticky každý. Sympatický starý pán, ktorý sa často prechádza po meste a úslužne, ako kážu zvyky „starej školy“, všetkých známych pozdraví a k pozdravu vždy pridá aj úsmev.

Pavol Kusnyér chcel byť za mlada zubným technikom, celý život však zasvätil hodinám a budíkom. Za 60 rokov hodinárčenia mu rukami prešli tisíce rôznych hodiniek. Jeho práca je pipľavá a vyžaduje si úžasnú trpezlivosť. Malinký prístroj totiž treba namastiť a rozobrať do poslednej skrutky, či kolieska. „Veľmi sa mi ľúbi toto remeslo. To vás musí baviť, inak to nezvládnete,“ potvrdil.

-sim-

Sympatický pán nám prezradil svoj recept na úspech. „Musíte mať to remeslo rád, vážiť si zákazníkov, robiť si prácu dobre, aby bolo, čo najmenej reklamácií. Široko ďaleko som jediný hodinár a najlepší,“ reagoval s úsmevom na tvári. Dôkazom toho je, že ho vyhľadávajú ľudia z celého Slovenska. Hlavne tí, ktorí si ctia starú dobrú ručnú prácu. „Prídu za mnou, len kvôli oprave hodín.“

Mrzí ho, že na Slovensku dnes neexistuje učňovská škola s odborom hodinár. Sklamane hovorí: „Hrozí, že hodinárstvo vymrie. Chcel som vyučiť syna, no nedalo sa. Si predstavte, že ja ako vyučený hodinár nemôžem dať výučný list.“ 82 ročný hodinár ešte aj dnes pracuje v hodinárstve na Zimnej. „Pomáham synovi, aby som mu udržal dobré meno. Dôjdem na dva dni a opravím päť, šesť kusov hodiniek a idem domov,“ opísal. Pri oprave hodiniek ho trápia zdravotné ťažkosti s očami. „Pokazil sa mi zrak, slzia mi oči, keď si dám na oko lupu, zarosí sa mi a nevidím dobre,“ priznal sa. Pán Kusnyér miluje okrem hodiniek aj prechádzky v lese a keďže ako mladý hrával futbal za Spišskú, rád sa dnes pozrie i na kvalitný futbal. Aj keď hodinárči celý život, nevlastní stovky kusov drahých hodiniek. „Nepotrpím si na tom,“ skromne ukončil náš rozhovor.

Ples ľudí s dobrým srdcom

Asi sa divíte - prečo píš o plese, keď plesová sezóna je už dávno za nami? Áno, sezóna sa už naozaj skončila, ale v apríli, v nezvyčajnom termíne sa v našom meste konal jeden nezvyčajný ples.

V Koncertnej sále Reduty sa stretli zdravotne postihnuté deti a mládež so svojimi rodičmi, blízkymi a priateľmi. Čaro veľkej lásky v týchto rodinách vykúzlilo na plese neopakovateľnú atmosféru. Nikoho netrápilo, že deti skôr poskakovali ako tancovali, že parket patril vozíčkarom, ani to, že mnohých tanečníkov museli rodičia niesť v náručí. Práve naopak. Sála bola plná pochopenia

zo strany dospelých a nespútanej radosti zo strany detí.

Na druhej strane, aj tento ples je dôkazom toho, že na zdravotne postihnutých sa spoločnosť ešte stále pozerá tak trochu cez prsty. Mnohí ľudia akoby ich nevideli, alebo nechceli vidieť. A to ľudí pripútaných na vozíček, alebo inak hendikepovaných, vždy zabolí. Nie oni, ale my sa musíme učiť veľkorysosti a zbavovať sa predsudkov. Aby si nemuseli organizovať svoje vlastné akcie, kde sa stále stretávajú iba oni. Aby sme ich prijali medzi nás. Takých akí sú.

-leb-

TROCAL - VÝNIMOČNÉ OKNÁ
PRE VÝNIMOČNÝCH ĽUDÍ

PREDAJ A MONTÁŽ
PLASTOVÝCH OKIEN A DVERÍ

z profilu

TROCAL®

Innonova 70 A-5

celoobvodové kovanie winkhaus

Innonova 70 M-5

VÝHODY:

- Vynikajúce statické vlastnosti
- Mikroventilácia
- Izolačné sklá s U=0,63-1,1 W/m².K
- Garancia farebnej stálosti
- Veľký výber drevedekorov
- Možnosť predaja na splátky či úver

SLUŽBY:

- Zameranie, demontáž, montáž, likvidácia starých okien, murárske práce, osadenie parapiet

DOPLNKY:

- Vonkajšie a vnútorné parapety, žaluzie ISO Design, siete proti hmyzu, rolety

KONTAKT:

telefón: 0903907109, www.sabar.sk, vyroba.plo@sabar.sk

Dedo Mikuláš, familiárne zvaný Miťo má tri svoje zlatička: dvojročného labradorského retrievera Luka, osemročného vnuka Lukáša a trinásťročnú susedkinu dcéru Luciu. Cez týždeň majú čo robiť, ale v sobotu ráno sa u deda rozletia dvere a deti zavelia:

Ide sa do lesa.

Dnes k Markušovskému skalnému hříbu

Keď ani začiatkom apríla nebolo po jarnom počasí ani chýru a na oblohe sa posúvali temné sivé mračná, hľadali sme s Lukom takú trasu, kde by nebolo treba vidieť do ďaleka na krajinu, ale aby bol cieľ cesty i tak zaujímavý. Po viacerých tipoch padlo rozhodnutie pozrieť si CHRÁNENÝ PRÍRODNÝ VÝTVOR pri rieke Hornád.

Pri orientačnom stĺpe na železničnej staničke v Matejovciach nad Hornádom sa vydávame po žltej značke severozápadným smerom popod podjazd k lesu. Prechádzame mostom ponad riekou Hornád a obraciam sa na západ po nevýraznej ceste, vpravo miňame skalné bralá s ihličnanmi, vľavo nás sprevádzajú meandre Hornádu, ktorý sa tu často, najmä na jar vylieva zo svojho koryta. Stromy okolo rieky sú polámané a doslova zvalené až k zemi po ťažkých zimných snehoch a tak sa miestami komplikovane, ako cez prales predierame cez podmáčaný chodník k nášmu cieľu. Po polhodine cesty bočí chodník vpravo hore do lesa a na chvíľu sa ocitáme akoby v Slovenskom raji, lebo cesta do kopca vedie popri rozkošnej

Trasa: Matejovce nad Hornádom - Markušovský skalný hříb - Markušovce

Cieľ: Chránený prírodný výtvor Markušovský skalný hříb

Dĺžka trasy: cca 10 km

Doba prechodu: cca 2 hod.

Prevýšenie: max. 30 m

Orientácia: Mapa Slovenský raj, Stredný Spiš 004 1:100 000, vždy po žltej turistickej značke

Doprava: vlak SNV - Matejovce, bus Markušovce - SNV

zmenšenine tiesňavy aj s malíčkym vodopádom. Ďalej pokračujeme po ľavej strane okolo hrebeňa a po niekoľkých minútach blúdenia prichádzame k Markušovskému skalnému hříbu. A aj keď je samotná cesta v tomto ročnom období nie práve najzaujímavejšia pohľad na túto skalnú hračku prírody, zlepenú z kameňa a hliny, stojí za to vidieť. Deti sa chvíľu pohrávajú s myšlienkou výstupu na vrchol, ale previs klobúka hříbu ich rýchlo odradí. Ďalej pokračujeme vždy po žltej značke západným smerom okolo lesa a vody cez rozbahnené lúky až do Markušoviec. V obci ešte navštívime renesančný kaštieľ s nábytkovým múzeom a letohrádkom Dardanely, kde zaujme najmä množstvo vystavovaných exponátov starých hudobných nástrojov. Pri čakaní na autobus do Spišskej ešte ukazujem deťom pozostatky gotického hradu, ktorý svedčí o bohatej histórii tejto spišskej osady. Doma si potom ešte dlho rozprávame o tom, že i keď je len začiatok apríla, už sme našli v tomto roku svoj najväčší hubársky úlovok - Markušovský hříb.

FOTOREPORTÁŽ

Ako prišla jar do Spišskej Novej Vsi

Zimný hrebeň Vysokých Tatier pokorený!

Keď pred 34 rokmi ikona československého horolezectva Pavol Pochýly prešiel ako prvý kompletný hrebeň Vysokých Tatier v zimnom období, ani len netušil, ako dlho bude jeho počin nezopakovaný. Z horolezeckého neba určite sledoval a fandil trojici horolezcov, ktorí si biele a zmrznuté tatranské peklo v jeho šľapajách zopakovali. A celý tento šíalený nápad skrsol v hlave výnimočnému spišskonovoveskému horolezcovi Mišovi Sabovčíkovi.

Od Západných Tatier po Belianske za 15 dní

Traja dobrodruhovia Gabo Čmárik (ten to v Hladkom sedle pre zranenia vzdal), Adam Kadlečík a Mišo Sabovčík prešli za 15 dní (28. 2. – 14. 3. 2013) 82 km a nastúpali neuveriteľných 22 100 metrov. Ich tatranská biela cesta začala v Hutnianskom sedle v Západných Tatrách a celé to vyvrcholilo v horárni v Javorovej doline v Tatrách Belianskych. „Mám sa sebou Great Trango, alpskú trilógiu, či tatranský Ganok, no toto bol ozajstny masakr. Prvé dni to bolo v pohode, na ple-

ciach 25 kilové batohy, ale v podstate to bola turistika. Po štyroch dňoch sme prišli pod prvú veľkú stenu a začalo sa ozajstné dobrodružstvo,“ rozhovoril sa držiteľ striebornej i bronzovej karabíny od Jamesu Mišo Sabovčík.

Voda zo snehu, komunikácia so svetom len cez mobil

Celá hrebeňovka dala chlapom poriadne zabráť. „Veru tak, tatranskí giganti sa nezdolávali ľahko. Vodu sme si topili zo snehu, na raňajky vložky, sušená klobáska, dehydrovaná strava pre horolezcov. Cez deň dve – tri sladké tyčinky, na večeru „luxusná“ ryža s kuraťom či cestovina. Schudol

som sedem kil, 15 dní som si zo seba nedal dole termoprádo, asi sme v chate našim kamarátom nevoňali,“ zavtipkoval 26 – ročný Mišo. A aký bol pre chalanov najhorší zážitok? „Najhorší bol asi v Mengusovskom sedle, tuším fúkalo 27 m/s a boli sme schovaní len za takým šutrom. Museli sme tam prečkať celý deň, pretože sa v tom vetre nedalo fungovať. Husté to bolo aj niekde okolo Volovky, tam bola beznádejná viditeľnosť. Kačák bol tiež zlý, bez GPS sme tam asi doteraz.“

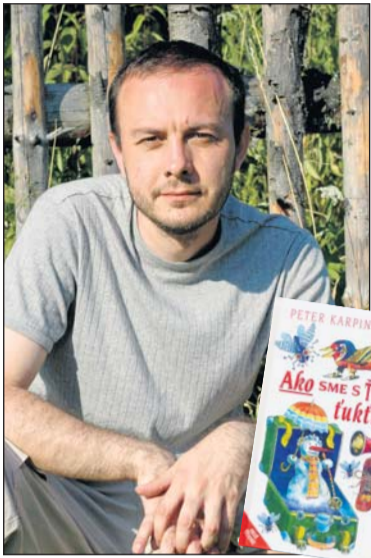
Dramatický finiš so šťastným koncom

Po Západných a Vysokých Ta-

trách prišli už „len“ Belianske. Lenže tatranskí bohovia sa rozhodli, že im záver hrebeňovky osladiť a v kopcach pripravovali svadbu snáď sám Lucifer. „Biele pleso. Snehový hrebeň bol neskutočne zlý, nespevnené snehy, rozbitá skala, no všetko zlé... Chceli sme mať už pokoj, tak sme riadne zamakali. Na Kolovom štíte sa zotmelo a zostup cez Belasú vežu bol zaujímavý. Na Jahňací štít sme leďva vyšli a na Bielom plese sme boli o 22.30. Ráno zostup na chatu Plesnivec, brodenie sa v hlbokom snehu na hrebeň. „Čerti sa začali hnať“, najprv sme z toho vetra mali zábavku, ale potom, keď sa to zmixovalo s hustou hmlou, kryštálikmi ľadu a lavínami, sranda prešla. Neskutočný extrém a boj o život...“ Bori to nakoniec zvládli a oslávili to čajom s rumíkom v bezpečí na chate. Za tento prechod majú šancu od Jamesu získať aj zlatú karabínu. A čím nás obdivuhodný horolezec Mišo Sabovčík prekvapí nabadúce? „Nechajte sa prekvapiť...“ tajomne dodal na záver.

-ob-

Umelci Spiša - spisovateľ Peter Karpinský

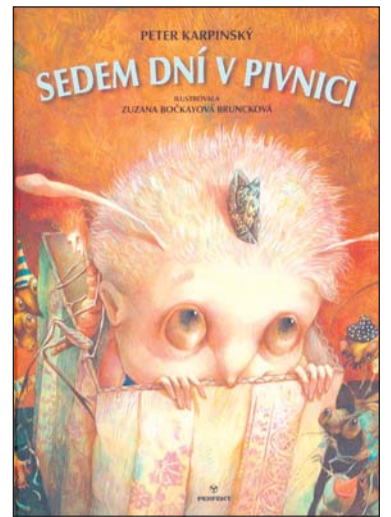
hodol študovať na katedre slovenského jazyka Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove. A tam jeho literárna tvorivosť „preukla naplno“. Spomína: „Vydávali sme časopis, vtedy ešte písaný ručne a xeroxovaný na jedinej kopírke, ktorá tam bola. Keď si na to spomínam, boli to romantické časy.“ Mladá a citlivá duša vysokoškolskáka vnímala všetky vrtochy okolitého sveta. Mladý umelec sa cíti uprostred konzumnej spoločnosti osamelý a málo pochopený. Takéto pocity sa objavili aj v poviedkach, ktoré začal Peter písať. Tie najzaujímavejšie sa objavili v jeho prvotine z roku 1997 „Oznamujeme všetkým majiteľom hrobov“. Ako sám hovorí, jej vydanie bolo tak trochu vecou šťastnej náhody: „V tom čase Spolok slovenských spisovateľov vyhlásil prvý ročník súťaže Rubato. Výhrou tejto súťaže malo byť publikovanie knihy. Poslal som zbierku do súťaže a podarilo sa mi ju vyhrať.“ Za svoj debut dostal cenu Ivana Krasku.

A rozbehnutý príbeh mladého spisovateľa mohol pokračovať. Cítil, že chce písať nielen pre dospelých, ale aj pre deti. Pre ne napísal rozprávkovú knihu „Ako sme s Ťukťukom Ťukťukovali“. V roku 2001 za ňu dostal cenu za najlepšiu rozprávkovú knihu. Rovnakú cenu dostal o 6 rokov neskôr za Rozprávky z Múzea záhad a tajomstiev. A aby bolo do tretice všetko dobré, v roku 2011 získala rovnakú cenu aj jeho rozprávková kniha „Sedem dní v pivnici“. Tá bola dokonca vyhlásená aj za najkrajšiu knihu roku 2011. Literárnych cien už pozbieral 41-ročný Peter Karpinský neúrekom. Nepredstiera falošnú skromnosť: „Klamal by som, že nie som hrdý na svoje literárne ocenenia, prípadne na pochvalu, ktorú dostanem od detí, ak k nim prídem na besedu. Myslím, že som hrdý aj na svoje divadielka. No možno to nie je ani tak hrdosť, ako skôr radosť z práce, keď sa dielo podarí a ľudom sa to páči.“

Dnes Peter prednáša na univerzite, píše knihy, rozhlasové poviedky

a rozprávky, režíruje divadelné predstavenia - zanecháva po sebe výraznú umeleckú stopu. Literatúra sa už stala neodmysliteľnou súčasťou jeho života. „Neverím síce, že literatúra dokáže zmeniť svet, alebo ovplyvniť ľudský život. Taký naivný nie som. Ale určite mi dáva zábavu a rozptýlenie, podnety na zamyslenie, ale hlavne krásu. Pričom pod krásou nerozumiem ľúbivosť, krásu a esteticko sa môžu nachádzať aj v menej príjemných, ba na prvý pohľad odpudivých veciach.“ vysvetľuje Peter svoj vzťah s múzou.

Dielo Petra Karpinského je ovplyvnené prostredím, v ktorom žije. Miesto v ňom má aj Spišská Nová Ves. V tom minulom, aj v tom plánovanom. Prezrádza: „Z tých najbližších plánov je to vydanie dvoch kníh, jednou z nich (aspoň dúfam) budú príbehy a povesti zo Spišskej Novej Vsi. Ďalej vytvorenie niekoľkých divadelných predstavení na Hrade v Starej Lubovni a počas dní mesta Spišská Nová Ves. Dokončenie rukopisu pre RTVS o Konštantínovi a Metodovi. A tie vzdialenejšie...?“

Urobiť si viac času, aby som sa mohol venovať aj tvorbe pre dospelých.“ Prišiel čas rozlúčky. Posledné vety mladého spisovateľa sa Spišskému Patriotovi veľmi páčia. A verím, že sa budú páčiť aj vám: „Hoci časť týždňa prežijem v Prešove, kde pracujem, do Spišskej Novej Vsi sa vždy rád vraciam a nech si ľudia hovoria, čo chcú – podľa mňa je to jedno z najkrajších miest na Slovensku. Podľa toho by sme sa k tomuto mestu mali aj správať!“

-le-

Kapela The Colt bude koncertovať v New Yorku!

Novoveská country kapela vznikla na Valentína v roku 2000. Odvtedy sa predviedla na stovkách koncertov po celom Slovensku i v zahraničí, a pohodu svojou hudbou neraz rozdávala aj v Spišskej Novej Vsi. Po trinástich rokoch driny si skvelú skupinu vyžiadali na koncert do New Yorku.

„V Čechách sme „kluci ze Slovenska“, pre Poliakov zas „chlopaki ze Slowacjii“. To, že sme Spišiáci, veľmi radi prezentujeme pri predstavovaní kapely. Obrátia sa na nás s tým, že „zase ste mali vtipnú reportáž v telke, máte to tam veselé,“ prezradil líder kapely Jozef Valkoššák, ako ich „spišiacťvo“ vnímajú ich diváci za hranicami Spiša.

Skúsení muzikanti s veľkou chuťou hrajú svetové „klasiky“ zo žánrov: folk, country, či bluegrass, ale aj vlastné skladby.

Za trinásť ročnú kariéru vystupovali na koncertoch a festivaloch po celom Slovensku, v Čechách aj v Poľsku. „Nejde to inak, musíme sa pochváliť. 9. až 12. mája 2013 koncertujeme v New Yorku,“ povedal Jozef. Domáci sa na svojich obľúbencov môžu tešiť v Smižanoch na otvorení letnej turistickej sezóny, ale aj na tradičných spišských trhoch. A vypočuť si The Colt môžete aj doma. V roku 2010 vydali svoje premiérové CD s príznačným názvom „Prvý výstrel“.

„Colťakov“ prijali ako prvú skupinu zo Slovenska do Country asociácie Českej republiky. „Za prínos do country hudby

v Čechách,“ hrdó vysvetľuje Jozef Valkoššák. Veľkým úspechom je i víťazstvo na festivale Country Lodenica v Piešťanoch v roku 2004. „Priznám sa, že pre mňa ale znamená najviac potlesk, až potom úspech v súťaži,“ vyznal sa líder skupiny. Autormi vlastných skladieb je dvojica Valkoššák-Labaj. Jozef má na „svedomí“ hudbu a Emil Labaj je dvorným textárom kapely. „Vďaka nemu majú texty poetiku.“ Kapela spieva najčastejšie o láske. „Téma lásky v najrôznejších formách a podobách sa v našich textoch určite objavuje často. Možno je to tým dátumom vzniku kapely,“ uzavrel sympatický Jozef. -sim-

Zloženie skupiny The Colt:

Jozef Valkoššák - spev, akustická gitara
Pavol Novák - spev, husle, ústna harmonika
Lubo Fifik - spev, elektrická gitara, ústna harmonika
Peter Cvangroš - bicie
Radovan Olejník - spev, klávesové nástroje
Peter Fridman - spev, basová gitara

Spišiak v zahraničí - Jaroslav Fabian

Ešte predtým, než vám predstavíme profesora Fabiana, musíme si povedať niečo o dvoch nie celkom zvyčajných slovách. Grafín a spintronika - tým sa venuje veľká časť svetových fyzikov súčasnosti. Grafín je novoobjavený materiál, vďaka ktorému budú mať počítače, telefóny, či televízory budúcnosti hrúbku novinového papiera. Nuž a spintronika je časť fyziky, ktorá objav takéhoto materiálu umožnila. A čo má s nimi náš rodák spoločné? Je v tejto oblasti svetovo uznávanou vedecovou kapacitou. Jeho článok o spintronike bol, dokonca, najcitovanejším na celom svete. Je zároveň najcitovanejším slovenským vedcom v zahraničí.

Základy fyziky budúcnemu vedcovi dala spišskonovoveské Gymnázium. Jeho bývalá učiteľka fyziky dnes môže svojho žiaka počuť s otvorenými ústami. A nielen jeho vedomosti sú úchvatné aj jeho príbeh a cesta za úspechom sú poučné. Šikovný gymnazista pred takmer 30-imi rokmi maturuje a pokračuje štúdiom na vysokej škole v Bratislave. Cestu do veľkého sveta vedy mu otvára Fullbrightovo štipendium - mimovládna finančná pomoc, vďaka ktorej mohol pokračovať v štúdiu za „Veľkou mláku“. Na americkej univerzite už začal aj s vedeckým výskumom. Urobil si dobré meno a tak mohol zakotviť na prestížnej univerzite v nemeckom Regensburgu. Tam prednáša a vedie medzinárodný vedecký tím, ktorý sa venuje výskumu možnosti využitia už skôr spomínaného grafínu. Európska únia podporila tento výskum miliardou eur a tak sa stal vlajkovou loďou európskej vedy. Pre vedca, pochádzajúceho zo Spišskej Novej Vsi, je účasť na tomto výskume veľkým privilegiom. Rovnako ako možnosť pôsobiť v Nemecku, ktoré sa vďaka podpore štátu stalo akousi

Mekkou európskej vedy a výskumu. Nie náhodou. O grafín sa už teraz zaujímajú najväčšie letecké, telefónne, či automobilové spoločnosti na svete. „Podpora výskumu v Nemecku je daná aj tlakom priemyslu. V Nemecku totiž existuje strašne veľa hi-tech priemyslu. Jeho zástupcovia sú na jednej strane prínosom pre štátny rozpočet, ale na druhej strane požadujú od vlády, aby podporovala výchovu a vzdelávanie budúcich odborníkov a vedcov. Viete, tričko vám vyrobia stroje aj v Číne. Ale stroj, ktorý vyrobí ten stroj, tak ten sa vyrába v Nemecku.“ pragmaticky vysvetľuje mladý profesor. Za objavy spintroniky dostali fyzici v roku 2007 Nobelovu cenu. Novinári preto kladú Jaroslavovi otázku, či sa aj on stane v budúcnosti držiteľom tohoto exkluzívneho ocenenia. Odpovedá stále rovnako: „Zostaňme pri zemi. Poviem rovno, že nie.“

Čo vlastne rozhodlo, že sa zo spišskonovoveského gymnazistu stal vedec so svetovým renomé? Odpoveď Jaroslava Fabiana nepoteší tých, ktorí čakajú na zázraky: „Tvrdá práca, vytrvalosť a húževnatosť. Dôležitá bola aj motivácia robiť niečo, čo ma baví a čo môže priniesť úžitok. To v mojom prípade hralo veľkú rolu. Mal som cieľ, za ktorým som išiel a nedal som sa ničím odradiť.“

-le-

Nemec Paul si v Spišskej splnil sen

Paul prišiel do Spišskej Novej Vsi z Mníchova. Na Spiši súkromne učí nemčinu, vie poradiť i s prácou v zahraničí a robí riaditeľa vo firme, ktorá vyrába videá, internetové stránky, či aplikácie. Nedá dopustiť na bavorské pivo. Zachutila mu naša kofola a pravá slovenská kapustnica. Domov ho to aj vďaka novej láske až tak neľahá.

Paulova mamka i babka sú Novovešťanky, otec je Čech. „Mám veľmi pekné spomienky na detstvo, keď sme celé prázdniny trávil u starých rodičov na chate v Spišskej.“ prezradil. Vďaka mame rozpráva plynule po slovensky. „Je to taký česko-slovensko-nemecký mix,“ dodal s úsmevom. Jeho pravým domovom je ale

Bavorsko, kde sa narodil a vyrástol. „Druhý domov mám v Spišskej. Rýchlo som si tu našiel kamarátov. Slováci sú veľmi otvorení, necítim sa tu ako cudzinec. Veľa slov v starej spištine je prevzatých z nemčiny,“ povedal.

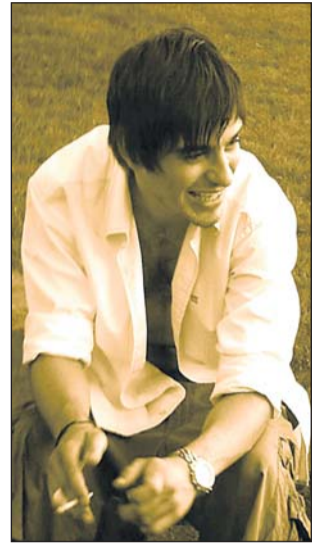
V metropole Spiša mu vraj chýba nočný život, viac kultúry a nemecké špeciality. „Privítal by som výstavy v kaviarňach a viac jazzových koncertov. Veľmi mi chýba weißwurst, taká biela klobása, sladká horčica, breclík a naše aromatické syry.“ Naopak, pochvaľuje si tu predajne potraviny otvorené nonstop.

„V Nemecku môžu byť otvorené 24 hodín len benzínky.“

Život na Slovensku sa mu vidí pomalší, ako ten v Nemecku. „Určite sú tu ľudia kludnejší a vyrovnanejší, pretože nemajú toľko stresu v robote. V Nemecku sa viac zarába, ale pod vyšším tlakom,“ vysvetlil.

Zaujala ho naša ekonomika, no nerozumie našim platom. „Nikdy nepochopím, z akých plátov tu ľudia žijú. Nemôže to tak predať fungovať dlhší čas, niečo sa predať musí stať,“ presvedčene tvrdí. A my, spolu s ním veríme, že k lepšiemu.

-sim-

Budovy mesta - cirkevné gymnázium

Najbližší sused našej neopakovateľnej veže, budova, ktorá vo svojich začiatkoch slúžila a dnes opäť slúži cirkevnému školstvu.

V roku 1927 prichádzajú do Spišskej Novej Vsi rehoľné sestry patriace do Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa. Katolícka cirkev postaví a dá im do správy hneď 3 budovy na spišskonovoveskom námestí. Budovu na Zimnej ulici, v ktorej dnes majú kláštor. Pôvodný kláštor, ktorý

necitlivý komunistický režim nechal zbúrať (a rehoľné sestry poslal na nútené práce) a na jeho miesto postavil pamätník hrdinov Slovenského národného povstania. Ohavný kruh na ešte ohavnejšej betónovej podlažke. Niečo, čo przní krásu nášho mesta už celé desaťročia a slúži skôr bezdo-

movcom ako slušným ľuďom. Nuž a treťou budovou, o ktorú sa starali rehoľné sestry bola cirkevná ľudová škola. Aj jej prevádzku súdruhovia komunisti zastavili a budovu nechali postupne chátrať. Až po Nežnej revolúcii, keď sa majetok vrátil pôvodným majiteľom, padlo rozhodnutie, že táto budova si zaslúži vrátiť pôvodnú krásu, aj pôvodný účel. A to sa pomaly ale isto darí.

TRADÍCIA * PROFESIONALITA * SPOKOJNOSŤ

REALITNÁ KANCELÁRIA

JUDr. Ingrid Cirbusová, Ing. Štefan Cirbus

Zimná 51

052 01 Spišská Nová Ves

Kontakt: 0907 117 654, 0944 135 737

0902 123 246, 0907 977 371

e-mail: inga524@gmail.com, stsubric@gmail.com

internet: www.realityrfs.sk

- najširší sortiment služieb, súvisiacich s realitnou činnosťou + právny a obslužný servis, súvisiaci s majetkoprávnym vysporiadaním nehnuteľností
- najvyššia profesionalita a odbornosť pri ich poskytovaní
- bezkonkurenčné ceny za služby
- ručenie za bezpečnosť pri investovaní Vašich financií do nehnuteľností, vybavenie úverov
- poradenstvo v oblasti realít

Chystáte sa stavať rodinný dom alebo garáž a najviac sa tešíte na vybavovanie stavebného povolenia?

AK ÁNO, UŽITE SI TO

Ak nie, využite naše dlhoročné skúsenosti, prax a kontakty.

Radi Vám pomôžeme.

Ing. Peter VYPARINA

tel.: 0908 170 824

e-mail: vyparina.peter@gmail.com

HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ SPIŠSKEJ NOVEJ VSI

SPIŠSKÉ POCHÚTKY PATRIOTA - REŠTAURÁCIA GARAGE

Kto by nepoznal červený restaurant – bus, odstavený temer v strede námestia? Akoby pozýval ostatných motoristov, aby sa zastavili, zajedli chutné jedlo, vypili dobrú kávu či štrngli si kríglom dobrého pívka. Proste, aby zaparkovali do – GARAGE.

Úzku prepojenosť so svetom motorov je vidno v reštaurácii na prvý pohľad. Dve zaparkované autá vkusne prerobené na stoly, steny oblepené legendárnymi udalosťami z motoristického športu, to všetko dotvára ideu, s akou sa táto reštaurácia otvárala. „Od malička mám rád autá a vždy som túžil raz otvoriť si vlastnú pizzeriu. A tak som tieto dve veci spojil a vznikla GARAGE. Hostia mali prísť tu „zaparkovať“ a pri dobrom jedle i pití pokojne zrelaxovať,“ opisuje začiatky, mladšej sestry slávnejšej NOSTALGIE, jej zakladateľ Peter Říha. „Základom bola dobrá pec na pizzu a v jej otvorenej verzii na drevenom uhli piecť túto najznámejšiu taliansku pochutinu. Doplnili sme to chutnými cestovinami a celkom

dobré to fungovalo,“ dodáva bývalý majiteľ. GARAGE však pred rokom zmenila svojho „garážmajstra“. Peter Říha odfrčal do Prahy, no nový majiteľ František Solák, príliš „od fachu“ neodskočí. Jeho uchvátili motoriky, a tak si GARAGE, aj po miernom facelifte, zachovala svoju motoristickú tvár. „Pôvodného ducha tej-

to obľúbenej reštaurácie sme samozrejme zachovali. Popri chutnej pizzi sme sortiment pre našich ctených zákazníkov obohatili o domáce cestoviny vlastnej výroby, pridali sme klasickú taliansku kuchyňu. Vieme, že zákazník je náročný, nekompromisný a chyby neodpúšťa, a tak sme od nového roka pridali do menu aj

novinky európskej kuchyne. Po ukojení hladného žalúdka, si fajnšmekri môžu pochutnať na zákuskoch z vlastných zdrojov. Nezabúdame ani na tých, ktorí majú smäd. Kvalitná vinotéka, značkové piva i tradičné nealko sú u nás samozrejmosťou, približuje „novú“ GARAGE jej terajší majiteľ. Jar už dala zime definitívne K.O. a „garážáci“ sa nevedia dočkať, kedy inštalujú populárnu terasu. „Jasně, že onedlho otvoríme aj letné sedenie, kde si zákazníci budú môcť oddýchnuť a vychutnať si všetky pochútky, ktoré pre nich robíme aj dnu. A keďže sa blíži sezóna piknikov a gulášov, náš šéfkuchár má pre Vás výborný recept na pikantný zverinový guláš. A ak sa Vám nebude chcieť si ho ukuchtiť doma, veľmi radi Vás v priestoroch našej GARAGE privítame,“ pozval čitateľov Spišského Patriota František Solák.

Pikantný zverinový kotlík

400 g mäsa zo zveriny (srnčie, jelenie alebo danielie), soľ, 1 lyžička divokého korenia, 1 lyžička worcesterskej omáčky, 2 lyžice oleja, 80 g slaniny, 1 lyžica masla, 2 menšie cibule, 2 lyžice kečupu, 100 g šampiňónov, 1 pomaranč.

1. Pokrájané odblanené mäso dáme do misky, posolíme, pokoreníme, pokvapkáme worcesterskou omáčkou a jednou lyžicou oleja. Premiešame a necháme 2 – 3 hodiny odležať.
2. Na zvyšnom oleji vyškvaríme pokrájanú slaninu, pridáme maslo, pokrájanú cibuľu a opražíme. Vložíme mäso, premiešame a dusíme za občasného podlievania takmer domäkka.
3. Pridáme kečup, nadrobno pokrájané šampiňóny, trošku kôry z dobre umyťého pomaranča a na kúsky pokrájaný ošúpaný pomaranč. Krátko spolu podusíme. Podávame s chlebom alebo pečivom.

KRÍŽOVKA

Veľké upratovanie. Pri prvej návšteve Moskvy som chcel zažiť prebúdajúcu sa metropolu Ruska. Ráno od šiestej do deviatej, muži a ženy, niektorí v montérkach, iní v oblekoch, s červenou páskou na rukávoch, zametali ulice pod policajným dozorom. Až neskôr som sa dozvedel, že to boli TAJNIČKA 1, TAJNIČKA 2 a TAJNIČKA 3, TAJNIČKA 4. To by bola Spišská Nová Ves čistá, keby malo mesto právomoc takto verejne trestať niektorých našich spoluobčanov. Aspoň raz do roka!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** mesto na vých. Slovensku - lem - druh červenej papriky - striedmo, skromne. **B:** sal - címer - štíhly človek (objekt astenia), lek. skratka - kovala - osobné zámeno - zoologická záhrada - citoslovce buchnutia. **C:** okúzli - TAJNIČKA 2 - kalichy. **D:** sok - Radovan, domácky - latinská predložka - hmota - pohár. **E:** označenie talianskych lietadiel - prvý muž - nech, básnický - podbrušie - dáva rozkazy - na tomto mieste. **F:** hora - útok - povaha - brieždenia - sperma rastlín. **G:** mužské meno - rímsky boh lásky - kráča - látka tkaná do štvorca - bicykle po česky, ľudovo. **H:** jestvuješ - tmel - tvorca epiky - ani, básnický - nečinnosť - geometrický tvar - im patriaci. **I:** známy čínsky vodca - pre po česky - korpus - ochranné násypy - opak - usadenina. **J:** a, latinská spojka - TAJNIČKA 4 - tam. **K:** uzdravujú - ženské meno - dookola - dravý morský vták.

Zvisle: **1:** šetrila - mohol. **2:** TAJNIČKA 3 - tebe. **3:** mesto na Považí - Herodesova dcéra (žiadala hlavu Jána Krstiteľa). **4:** neochotne - neopekaj. **5:** arnika (astrovitá rastlina), botanická skratka - doska - výčnelok na ruke. **6:** veľikán - matke - Oto po česky. **7:** parádny voz - značka kozmetiky - príslušník sekty koptov - samárius, chem. značka. **8:** huriavk, krik, ľudovo - vodný tok. **9:** opytovacie zámeno - listnatý strom, aj plod - cirkev, admin. **10:** voda z kyslej kapusty, spišsky - stonožka, pejoratívne. **11:** plod klonovania - veliteľ lodí v prístave. **12:** čln na Rýne - trápi - značka pracieho prostriedku. **13:** vrch nad Detvou - vlastník poľn. pody, zastarale. **14:** teda, literárne - predložka - rehole - áno po česky. **15:** možno - varené jedlo - hnil, básnický. **16:** stredné odborné učilište, skratka - číselná lotéria - hlúpy po maďarsky. **17:** splodila - väz. cela bez okien. **18:** dá do obalu - podkoval. **19:** TAJNIČKA 1 - tam. **20:** smejko, ľudovo, ojedinele - muž.

Pomôcky: AAK, AN, BUTA, ET, INU, LETORA, REL.

Autor krížovky: Albin Medúz

RECEPTY OD STAREJ MACERI

TLAČENKA Z HELCMANOVCOCH

Ešči za sociku sme furt hodzili na služobne cesty tak, žeby sme še zastavili v Helcmanovskym kaštelu, bo tam mali a za lacne peňeži všelijake fajnoty z domacej zabijačky. A aj obsluha bula šumna a ušmevava.

A stamac mam aj do dneška recept na dobrou spišsku tlačenkú.

Co na to treba?

Pol švinskej hlavy, šerco, jazyk a obličky, kuščik leberice, skurka z bočika, soľ a všelijake koreňja

Jak še to robi.

Do veľkeho harenca dame varic skurky, pol hlavy, jedno šerco, jazyk a dva obličky zo šviňe. Pridame soľ, peper, nove koreňje, bobkov list, majoranku a vegetu a pomaly, ale dlhuo varime, kym še meso z hlavy nezačne odlupovac. Ku koncu pridame das na džešec minut aj lebericu.

Vybereme z harenca, nehame kuščičko vychladnuc a potom meso z hlavy odobereme a spolu s ostatnym nakrajame na das centimetrove falatky. Skurky pomeľeme na mesovom mlynčeku a pridame k temu. Cale to fajne premieše a dochucime. Priřejeme umerne kus vody, v ktorej sme to varili, žeby to bola taka riedka zmes a plnime do igelitovych sačkoch (daju še kupic v papiernictve). Tu treba povedzec, že kedyškaj še to davalo do švinskeho žaludka a aj še to udzilo, ale dneška je rychla doba a aj žaludkoch pomenej. Sačky na verchu poradne zaviazce, žeby nevyceкло a ešči das pol hodziny varce vo vodze na miernym ohňu.

Potom už lem treba vybrac, nehac odkvapnac, poprepichovac z ihlu a dac dagdzi na chladne mesco a z dačim zařažic. Počkak do druhého dňa kym stuhne a možece čapac.

Najlepša je tlačenska z octovu vodu a cibuľu, dafto však dava prednosc z horčicu.

A ešči čoškaj naverch: Tote pomlete skurky a vyvar, co vam zrobia ten maglajz v tlačence, s tym netreba šetric bo to najlepši lek na klby- dobry, lacny a prirodny a nemušice kupovac artrostop.

Verim, že Vam budze po Velkonočnym posce chucic a pozdravujem personal v Helcmanovcoch, bo aj kec chodzim po horach, kolena mi ešči dodnes služja.

Michal Buza st.

Spišský kráľ nad prekážkami – Igor Kováč

História samostatnej Slovenskej republiky pozná len troch medailistov z majstrovstiev sveta v atletike. Kráľovná športu dopriala medailu kladivárom Hrašnovou a Charfreitagovi a Spišiakovi Igorovi Kováčovi. Ten zdolával prekážky na najkratšej 110 metrovej trati.

Prvé kroky, prvé prekážky
Igor Kováč robil prvé športové kroky práve v Spišskej Novej Vsi. „Dobre som skákal do výšky, lebo som bol tenký a chudý. Už ako žiak som dokázal preskočiť vlastnú výšku, na základnej som skočil 170 cm. Prekážky boli spočiatku pre mňa len okrajové. Techniku som mal pomerne dobrú, ale chýbala mi sila,“ vysvetľuje Kováč. Nasledoval presun na športové gymnázium do Košíc. Tam sa musel rozhodnúť. Výška alebo prekážky. Zvítazilo to druhé. „Myslím si, že som sa rozhodol dobre. V Spišskej ma ako prvý cepoval pán Štefan Schuller, ktorý neskôr odišiel robiť hlavného trénera na gymnázium do Košíc a keď som bol ôsmak, presvedčil môjho otca, aby som tam šiel aj ja. Neskôr som sa rozhodol odísť do Prahy. Neľutujem to, hoci v tej dobe ešte boli dobré podmienky aj na Slovensku. Ak by som zostal doma, asi by som to tak ďaleko nedotiahol. V tom čase chýbal u nás odborník na prekážky, ktorý by ma vedel do viesť k lepším výsledkom a tiež nebola potrebná konkurencia,“ spomína si.

So Železným na ryby, odmietol stať sa Čechom
Kováč začínal v Prahe na Sparate, ale potom sa miestna skupina rozpadla a po dvoch rokoch pre-

sídlil na Duklu. Tam sa objavil tréner a manažér Jan Pospíšil, s ktorým sú spojené najlepšie roky jeho kariéry. „Využil som to, že Honza Pospíšil sa vrátil k športu. Postupne som sa stal

členom jeho tréningovej skupiny, kde patril aj oštepár Honza Železný, neskôrší trojnásobný olympijský víťaz. Veľmi som ho obdivoval ako športovca, neskôr sme sa skamarátili a začali sa stretávať aj mimo tréningov. Aj dnes ešte zvykne zavolať a spýta sa, či nezájdeme na ryby. Spolu sme absolvovali množstvo pretekov, ale aj sústredení. Najlepšie bolo v Juhoafrickej republike v Potchefstrome, dnes tam chodí

celá Európa,“ tvrdí Kováč. Igor prišiel do Prahy v roku nežnej revolúcie. Priznáva, že bol vychovávaný v starom režime, politické zmeny ho prekvapili, ale nemal s nimi problém. Privítal

ich. Keď sa 17. novembra začali prvé študentské demonštrácie, bol práve vo vlaku z Prahy do Spišskej Novej Vsi a ešte netušil, že sa niečo deje. „Dva roky predtým by som si asi nevedel predstaviť, že padne komunistický systém, ale bral som to pozitívne smerom do budúcnosti,“ tvrdí. Keď sa v roku 1993 skončilo dlhoročné česko-slovenské manželstvo, dostal ponuku na české občianstvo. „Získal české

občianstvo vtedy nebol v Prahe až taký problém. Ale povedal som si, že som Slovak a ním aj zostanem. Popísalo sa vtedy, že na mňa tlačili, aby som to vzal, ale nebola to pravda. Prizná-

vam, neskôr mi napadli všelijaké myšlienky, keď som videl podmienky v Prahe a porovnával ich so Slovenskom. Medailu z vrcholného podujatia som však chcel získať ako Slovak,“ dodáva na vysvetlenie.

Pamätný rok 1997 sa navždy vryje do spomienok
V onen pamätný augustový deň roku 1997 sa v Aténach bežalo aj finále na 110 m prek. Kováč

zakľakol do blokov s tým, že cíti formu a pri dobrej konstelácii hviezd z toho môže byť historická placka. Finišoval v čase 13,18 s ako najrýchlejší beloch a celkovo tretí. Slovensko malo prvú medailu z majstrovstiev sveta v histórii. „Nebol som príliš nervózny, lebo som vedel, že mám natréňované na dobrý výsledok. Pred finále prišiel za mnou bývalý svetový rekordér Roger Kingdom a vravel mi, aby som udržal koncentráciu a bude to dobré. Že na medailu určite mám,“ spomína. Prečo práve rok 1997 vyšiel slovenskému prekážkarovi v kariére najlepšie? „Mal som ideálny vek – 28 rokov. Od sezóny 1994 išla moja výkonnosť už len hore. Keď som prvý raz prekonal slovenský rekord (13,55), zlepšoval som sa kontinuálne. Veril som, že to môžem ešte potiahnuť rok – dva, ale prišli nešťastné achilovky a tiež žalúdočný vred. Nedokončil som sezónu 1999, ale veril som, že olympiáda v Sydney 2000 mi ešte môže vyjsť. Na predolympijskom kempe v austrálskom Brisbane som si však natrhol kolenné väzy. A hoci som to v Sydney veľmi chcel vyskúšať, tréner ma zastavil, lebo som sa mohol dokaličiť. V roku 2001 som sa ešte vrátil, ale už to nešlo, dostať sa späť na vrcholnú úroveň,“ dodáva po rokoch.

Rekordy sú na to, aby sa prekonávali
Kováčovi sa splnil sen získať

medailu na veľkom podujatí, ale škríe ho, že pocitovo mal ešte na viac. „Zabehol som skvelý slovenský rekord 13,13 s, ale nebol to vrchol mojich možností. Myslím si, že som mal na časy okolo 13 sekúnd a možno aj tesne pod túto hranicu,“ tvrdí. Súčasný svetový rekord nad vysokými prekážkami je 12,87 s a drží ho Kubánek Dayron Robles. V porovnaní s týmto je Kováčových 13,13 famózný výkon. V žiadnej ďalšej atletickej disciplíne nie je od slovenského rekordu tak blízko k svetovému maximu. „Dlhoročný šéftrener slovenskej atletiky Vladimír Bezdíček mi ešte počas aktívnej kariéry povedal pamätnú vetu: Igor, ak ty sám neprekonáš svoj slovenský rekord, nikto iný to už asi nedokáže. Až mi z tohto výroku naskočila husia koža. Rekordy sú preda na to, aby sa prekonávali. Nerád by som šiel na druhý svet ako slovenský rekordér,“ zopakoval niekoľkokrát. **-das-**

Predstavujeme „malé športy“ - Stolný tenis

Na zelených stoloch v metropole Spiša pulzuje svojský stolnotenisový život

Nezameniteľný tupý zvuk celuidovej loptičky sa na spišskonovoveských zelených stoloch už ozýva pekných pár desaťročí. Spišský Patriot vás v pravidelnej rubrike –malé športy – tentokrát zavedie k fanatikom vyznávajúcim krásny šport – stolný tenis.

Spišská Nová Ves v minulosti stolným tenisom žila, klubov ako maku

História malej bielej loptičky siaha v našom meste niekde do 60 – 70-tych rokov minulého storočia,

kedy partia okolo p. Škultétyho založila stolnotenisový TJ Tatran SNV. V jej radoch pôsobili hráči ako Mišinský či Neubeller, ktorí v tom čase „búchali“ aj prvú ligu. Neskôr vznikali i ďalšie kluby.

Pod svoje krídla si stolnotenisový odnož vzala Lokomotíva Bane, svoj tím mala i silná BMZ. V 80-tych rokoch založil Juraj Benček TJ Novoveská Huta, ktorá sa po fúzii so Smižanmi zmenila v roku 1985 na MPC, ktoré úspešne funguje dodnes. V najslávnejších časoch hrávalo MPC druhú ligu a mená ako Paľo Jinda, Pavol Novák, Vlado či Milan Puchala ako i Fero Mlynarčík, majú ešte aj teraz v stolnotenisovej obci svoj cveng.

„Rozbitá“ spišskonovoveská súčasnosť nahráva viac vidieku

Po nežnej revolúcii sa aj stolnému tenisu žilo oveľa ťažšie.

Kohútik s účelovými peniazmi sa zasekol a tvrdo doľahlo i na populárny a familiárne nazývaný ping – pong. Čo sa však nezmenilo, bolo odhodlanie a vôľa ľudí, ktorí okolo stolného tenisu robili a robia aj dodnes. Jedným z nich je i nestor stolného tenisu v okrese Spišská Nová Ves, šéf stolného tenisu v Jamniku ako i predseda ŠTK ObSTZ Marián Grzyb, ktorý takto nachádza príčinu úpadku stolného tenisu priamo v našom meste. „Je mi veľmi ľúto, že stolný tenis v bývalom veľkom okresnom meste Spišská Nová Ves nie je na úrovni, na akej by si zaslúžil byť. Najvyššou súťažou hranou v našom meste je štvrtá liga, a to je vzhľadom k jeho histórii malou hanbou.“ V súčasnosti na pôde mesta pôsobia až tri kluby. Stolnotenisový

naďšenci okolo p. Biroša založili BBF Sp. Nová Ves, ktorý pôsobí v 4. lige a úspešne pracuje hlavne s mládežou. Najsilnejším klubom je MPC Spišská Nová Ves, ktorá má svoje družstvá vo štvrtej, piatej i šiestej lige. No a nakoniec je tu i najmladší novoveský klub CVČ Raketa SNV, ktorá v týchto dňoch bojuje o postup do piatej ligy. „Paradoxom je, že Spišskú predbehli jej bývalé menšie satelity. Krompachy, Margecany hrajú prvú ligu, Letanovce teraz postupujú do tretej, kde hrajú i Spišské Vlaky. V štvrtej najvyššej súťaži úspešne topšpiňujú hráči Smižian, Harichoviec či Arnutoviec. A verte, že skoro v každom klube hrá Spišskonovovešťan. Nechcem nikoho menovať, pretože nerád by som na niekoho zabudol, no ak by sa títo skvelí stolní tenisti z metropoly Spiša dali dokopy, pokojne by sa pri Hornáde mohla hrať liga vyššieho rangu,“ myslí si Grzyb. Novovešťan Peter Petráš, v súčasnosti hráč už tretoligových Letanoviec, vidí najväčší problém tiež v roztrieštenosti.

„Bol tu jeden skvelý pokus dať mladých nádejných Novovešťanov dokopy. Pod hlavičkou BBF a pod vedením prvoligového trénera sa črtala šanca hrať trebárs aj druhú ligu, no po rôznych nezhodách to celé stroskotalo a chalani sa rozliezli do okolitých dedín, kde sú dnes oporami. V meste sú drahé telocvične, ping – pong je na okraji záujmu, a tak sa netreba diviť, že vidiek s prehľadom poráža Spišskú. Mňa to osobne mrzí, no v meste mi chýba koncepcnosť,“ skonštatoval Petráš. „Spišiakom chýba herňa, ktorá by ich spojila dohromady,“ pridáva svoj čriepok do spišskonovoveskej stolnotenisovej mozaiky zakladajúci člen MPC SNV, 64-ročný, stále aktívny hráč Juraj Benček. „Okrem toho tu absentuje zmysluplná práca s mládežou a samozrejme i najväčší mor tejto doby – chýbajúce financie. To sú tri hlavné faktory, ktoré tlmia rozvoj stolného tenisu v našom meste,“ stroho, no výstižne uzavrel debatu jeden z nestorov stolného tenisu na Spiši. **-ob-**

HC OSY dobodali všetky svoje súperky a vyleteli až na majstrovský trón

Mizerných 30 sekúnd delilo v minuloročnej edícii slovenskej 1. hokejovej ligy žien spišskonovoveské Osy od titulu majsteriek Slovenska. Popradčanka Bednárová v 60. minúte vyrovnala a v predĺžení zdecimované Spiššičky inkasovali rozhodujúci direkt. Na jednej strane vypukli majstrovské oslavy, na strane druhej aj plač, no práve v trpkých slzách sa zrodili základy tohtoročného triumfu. Hokejové HC Osy Spišská Nová Ves to totiž po roku vrátili Popradu aj s úrokmi a stali sa majsterkami Slovenska!!!

Minuloročné finále nás naštartovalo, počas celého ročníka sme boli suverénne

„Tohtoročný titul sa zrodil ešte po prehratom finále v minulej sezóne,“ začala opisovať majstrovskú cestu kapitánka HC a zároveň i riaditeľka klubu Martina Muchová. „Už vtedy sme našli v sebe odhodlanie a túžbu, byť po roku opäť naj na Slovensku. A začala sa tvrdá drina.“ Cesta za týmto titulom začala už v lete. „Vybojovali sme si lepší čas na ľade, mali sme viac tréningov, iné šatne, proste ladili sme detaily tak, aby zlato po sezóne viselo na našich krkoch.“ Samozrejme Novovesčanky museli svoje kvality dokázať predovšetkým na ľade. No aj tam suverénne ovládli celý ročník. „Myslím si, že titul je v tých správnych rukách. Počas sezóny sme neprehrali ani jeden zápas, podávali sme od začiatku do konca stabilne dobré výkony, vyhli sa nám krízy. Družstvo šliapalo naplno, raz zabrala jedna päťka, inokedy druhá,“ spokojne skonštatovala spišskonovoveská kapitánka.

Finále bolo ťažké, no zvíťazila vôľa a kvalita

Spiššičky sa stali absolútnymi víťazkami základnej časti a vo valcujúcom tempe pokračovali aj v zradnom play-off. V ňom vyradili v semifinále v najkratšom možnom čase Prešov a vo finále si užili sladkú pomstu, keď zdolali Poprad 3 - 0 na zápasy. „Ešte ťažšie ako finále bolo práve semifinále

proti Prešovu. „Košarky“ mali tohto roku dobrý káder, kvalita sa však nakoniec prejavila. V tejto sérii zabral hlavne prvý útok, vo finále s Popradom ten druhý, vedený skvelou Jurčovou, a práve vo variabilite všetkých útokov bola naša celoročná sila. Prvé finálové zápasy na domacom ľade ešte boli také kostrbaté, nervozita a prílišná zodpovednosť nám akoby zväzovala korčule, no v treťom zápase v Porade to z nás spadlo a hrali sme ozaj dobrý hokej. Emócie a šťastie po víťaznom finále boli čarokrásne,“ rozplývala sa kapitánka hokejových ôs.

Úroveň ligy šla hore, paradoxne to reprezentácii nepomohlo. Tréner repre nevidel ani jedno finále

O kvalite tohto ročníka sa v médiách popisalo a nahovorilo až - až. Po zrušení projektu „Slovan Bratislava“ sa do svojich klubov vrátili hráčky, ktoré

tam hrávali a práve to pomohlo úrovni extraligy. „Za klub môžem povedať, že som rada, že sa projekt Slovan BA zrušil. Získali sme, nielen my, kvalitné hráčky a liga mala aj preto vyššiu úroveň. Otázne je, či to pomohlo dievčatám. Predsa len na Slovane mali vytvorené lepšie podmienky, trénovali každý deň i finančne na tom boli niekde inde. Problémom v ženskom hokeji sú, ako inak, opäť peniaze. Žiadali sme zväz nejaké eurá na preplácanie ciest tých najlepších na tréningy, no odpovede sme sa nedočkali. Napríklad Košičanka Jurčová k nám musela na tréningy

i zápasy dochádzať, tých problémov bolo a je viac, no zdá sa nám, že z Bratislavy k nám je pekne ďaleko. A tento problém pretrváva. Vezmite si, že v semifinále boli tri družstvá z východu (Prešov, Poprad a my) a myslíte, že reprezentačný tréner bol aspoň na jed-

nom finále? Nebol... Som riaditeľkou majstrovského klubu a myslíte si, že z Bratislavy niekto k nám zavolať, ako sa má tá či oná hráčka, ako trénuje, či má nejaké starosti? Nezavolať... Potom sa nedivme, že slovenský ženský hokej nepostúpil na ZOH do Soči a vypadol z elitnej kategórie. Víťazka kanadského bodovania slovenskej ligy Petra Jurčová v repre nie je, pozrite si mená aké tam sú. Isté fleky, protekcionizmus, to ženskému slovenskému hokeju určite nepomôže,“ nedávala si servítku pred ústa riaditeľka spišskonovoveského hokeja.

Budúcnosť je v mládeži, na Spiši talenty rastú

A ako vidí budúcnosť hokeja na Spiši jeho dlhoročná kapitánka? „Želzo po nás starších budú musieť prebrať mladšie. Ja sama neviem, či to ešte rok potiahnem, budúcnosť však čierne nevidím. Sú tu šikovné mladé baby, narýchlo spomeniem Ivetu Klimešovic, či Annamariu Surákovú, ktoré však musia okrem toho, že majú talent, na sebe tvrdo zamakať. Ale dopredu sa derú i ďalšie, budúcnosť bude dobrá,“ optimisticky dodala Muchová. A komu by tohtoročný triumf kapitánka venovala? „O titul sa zaslúžili všetci, ktorí v ženskom hokeji pracovali. Jasné, že veľká vďaka patrí babám, obrovské penzum práce odviezol náš dlhoročný tréner pán Findura či prezident Gavalier, kusok zlata by šlo aj našim fanúšikom, ktorí boli hlavne počas play-off pevnou súčasťou tímu. Vďaka za podporu mesta, páčil sa nám prístup nového správcu nášho zimáku. Ak všetko funguje ako má, úspech sa dostaví. A my sme šťastné, že majstrovský pohár je po roku opäť v našej vitríne.“ **-ob-**

Projekt „DETI NA BASKET“ naberá na sile

Pozornému oku basketbalového fanúšika akiste neuniklo, že už od prvého štvrťfinálového zápasu tróni pod hlavným ukazovateľom skóre zbrusu nová tribúna. A ak sa na ňu zadívate ešte pozornejšie, určite Vám udrú do očí aj jej „okupanti“. Sú to deti z rôznych základných škôl nášho okresu, ktoré sú zapojené do projektu „DETI NA BASKET“. Ten vznikol na základe iniciatívy BK 04 AC LB v spolupráci s občianskym združením Inštitút hokejových štúdií (IHS) ako alternatívna ponuka trávenia voľného času pre deti a mládež.

Pritiahnuť deti na basket a priniesť im ho až domov

Basketbalový klub sa pustil do tejto akcie s IHS, ktorý sa preslávil postavením multifunkčných hokejovo - hokejbalových arén v našom okrese, ako i úspešným projektom Školskej hokejovej a hokejbalovej ligy. „Na každý zápas chceme na našu novú tribúnu „dotiahnuť“ deti z rôznych ZŠ z nášho mesta, ale i okolitých dedín. Už tu boli školáci z Odorína, Haričoviec, Spišských Vlách či Spišského Hrhova. Chceme im ukázať basketbal zblízka a zapáliť v nich basketbalovú

iskru. Snáď aj touto cestou nájdeme nejaké spišskonovoveské talenty,“ nádeja sa predseda VV BK SNV a spoluiniciátor projektu Rastislav Javorský. Mobilnou tribúnou však tento zámer nekončí. V priebehu 4 rokov chcú tvorcovia myšlienky spoločne vybudovať šesť streetbalových ihrísk na dedinách v okolí mesta Spišská Nová Ves. Spolu s malou tribúnkou, osvetlením a ozvučením, má projekt ambíciu nadviazať na trendové projekty, ktoré úspešne fungujú v zahraničí a sú spojené s hudbou a tancom. Budú sa hľadať i možnosti vybudovania takýchto ihrísk na sídliskách v Spišskej Novej Vsi, kde má basketbal a rovnako tak streetball silnú základňu. „Všetko toto naše úsilie má smerovať k tomu, aby sme nadviazali na silné basketbalové tradície a urobili zo Spiša skutočnú basketbalovú baštu. Ved' nových „Hovaňákov“ potrebujeme ako soľ,“ uzavrel debatu o chvályhodnom pláne predseda Výkonného výboru BK 04 AC LB.

-ob-